

Mandag, den 23. juli 1984/1235

bil.: (Vendal Blå, 23 ark,  
(inkl. indh.oversigt (= s.5)  
+ titelbl. + 1 ark tilf.

Kære Jørgen,

At sige at Vendal Blå har været et sent arbejde, turde være en underdrivelse. Imidlertid, hermed råstoffet.

Omfanget svarer ret nøje til Klougarts. Han har 18 sider. Jeg har 23. Hans sider tager 40 linier, mine 35. Altså, Kl.: 720 lin., KS: 805. Nogenlunde pænt rart.

For overskuelighedens skyld har jeg taget oversigten ud af pagineringen (s.5). Så er her en indholdsfortegnelse.

Jeg har været groft generet af min lange sygeperiode og påfølgende førtidspensionering og alt hvad det indebar.

Desuden har jeg tvivlet om, hvorvidt jeg burde røre Vendal overhovedet. Men efterhånden er der lagt for meget arbejde i det til, at jeg bare kan lade stoffet ligge.

Som du så, anslog jeg oprindeligt en lyrisk tone. Efter flere utilfredstillende forsøg prøvede jeg med simpel reportage. Tilsidst lavede jeg en slags rapport til dig fra mig med et indbygget 'kan du huske' som rød tråd. Resultatet er vist en kombination af de to sidste.

Sagen lader sig raffinere på forskellig vis. Den kan kortes, men skal i så fald gribes anderledes an, - fx ved at uddrage nogle højdepunkter, lige så vel fra vore blå timer som blandt alt det, vi så. Afhænger af den evt. anvendelse.

Den kan sågar udvides: lidt strø-stof er ikke kommet med. Men: hvor personligt og privat tør jeg gøre det?

Illustrationer har jeg en del ideer til. Den kan jeg pusle med, nu det skriftlige er rangeret på plads.

Lad mig høre dine bemærkninger, før yderligere foretages.

Du må undskylde, at jeg prøvede at påstå, at jeg kun havde været med i Vendal tre gange! Mine notater vidste bedre.

Det kreperer mig, at jeg dengang i vjætter, vi talte sammen, ikke fik jer gelejdet via Tranekær gæstgivergård på Langeland, 30 km fra Svendborg. Selv om det er i den 'forkerte' retning, er det jo ingen vej i bil. Der er rart og rime- ligt. Jæger-atmosfære og vildtretter. En ny fløj med tip-top værelser kom til for en halv snes år siden. Tranekær må I besøge næste gang.

I er vel på ferie? Jeg skriver ud i den blå luft.

Mine bedste hilsener  
Knud

Redaktør Jørgen Søholt,  
Volskøjvej 4,  
8240 Risskov.

0 (4) (Vendal, titelblad)

5

10 V E N D A L   B L Å

(arbejdstitel)

15 Erindringer fra Vestsalling  
marts og november 19ø8ø  
og januar og maj 1981

20 V e d   K . ,  
en fascineret gæst

25

30

K ø b e n h a v n ,  
j u l i   1 9 8 4 .

35

(6 enk.)

I. marts '80: sø 23ø3: på vejen op: Løgstrup kroer(to)  
 (efter lands- ma 24ø3: 1) Tvis køsterruin  
 møde, LaTour) 2) en øl; gennem Holstebro; skulptur  
 3) Røde Plads og Kunstmuseet (Førch)  
 4) Nørrelandskirken (+ Jens Nielsen)  
 ti 25ø3: Kjærgårdsholm kro (c.162ø, stude)  
 Balling (kbn., bank, værkst., frok.)  
 Knud strand (sjægte), Spøttrup, Kaas  
 on 26ø3: Sabro kro på hjemvejen

II. novbr. '8ø: to ø611: vejen op Rindsholm kro(?)  
 (før Smistrups fr ø711: Vengø rundt, Nørskovgd., kirken,  
 sprogkursus) kroen (fru Schrøder), havnen  
 Lemvig: frøk. rest. Matrosen, havnen  
 do.: Sjøgtepiggen i Thøger L.-mus.  
 do.: banegården (Lidenlund)  
 do.: Industricafeen (J ikke 11')  
 Klosterhede (m. ophold)  
 Borbjerg ml. (tidl. fru Schrøder)  
 lø ø811: Lime Brugs; roman og digte  
 sø ø911: hjem; men hvilken kro?

III. jan. '81: fr 23ø1: på vej op: Hjarbæk kro (oprør)  
 (efter Winnis do.: indkøb i Skive (apot., GlDsk., el.  
 kønsrolle- kursus) 1ø 24ø1: bilvøvl; Karl Gerhard; stranden  
 sø 25ø1: Jøbjærg, Bostrup hede (tidl. kro)  
 Glyngøre (fisk; Havfruen)  
 Nykøb. H.: østerskomp., havnekafe  
 Pinen; retur via Hesthave gd.  
 ma 26ø1: hjem via ørredstedet Vristed bro,  
 Hagebro, Mønsted kro, Hammel

IV. maj '81: to 14ø5: Torben og Lotte med op  
 på vejen: Rødkjærsbro kro  
 (før Bjørn- fr 15ø5: flaghejsning (Nielsens)  
 baks kommu- J + Torb. på fiskeri i Vengø bugt;  
 nal-kursus; een søstjerne + 35 rødspætter (V3 til  
 start St. Bede- os selv, tilb. sm. aft. af J)  
 dags-aften) De tabte skruen og måtte ro, 3 tim.  
 ca. 22øø: besøg af Nielsens - ø23ø  
 ca. midnat: Jesper og Lotte  
 lø 16ø5: Brugs-tur til Lime (J + Torb.)  
 J + Torb på fisketur, Vristed bro  
 K: opvask + tur til Nielsens  
 sø 17ø5: Det Store Fiskedræt (T + Johs.), -  
 3øø sild + 27 hornfisk + 3 ål;  
 afsætningsbesvær: J + Johs. måtte  
 det halve Salling rundt  
 173ø (153ø?): afg. m. Lotte

Fast punkt på underholdningsprogrammet: Js favorit, 'I  
 templets lyse hal', med Skjær og Islandi..

0 (4) Vendal ligger i Salling, - så langt vestpå, som man kan komme dér. Kragerne kvier sig ved at flyve videre. Kun Kaas Hoved rager ~~længere-ud~~ <sup>et par kilometer længere</sup> vesterud, til et par sømil øst for Jegindø Tap.

5 Endnu et par gange så langt borte ligger Griseta odde ved den sydlige ende af Oddesundbroen, hvis rækker af lys vi kan se fra terrassen hver aften.

10 Fra Vendal ser man ud over Venø Bugt, en vig af Limfjorden. Man er et par sømil ØNØ for Bradser odde på nordspidsen af ~~Venø~~ <sup>den langstrakte</sup> Venø.

- Stednavnet Vendal dækker et engdrag, der strækker sig NØ-SV mod stranden. Landskabet omkring syner ved første øjekast moderat bakket.

15 Nærmere kysten viger det småbakkede for dybe græsklædte slugter, dannet af bække, som fører de lerede jorders overskudsvand ud i Limfjorden.

20 Slugterne gør det hele væsentlig mere dramatisk. Visse steder bør man se sig for i mørke, ellers ender man, uvarslet, trimlende ned ad en 15-20 meters skrænt direkte til den stenede forstrand.

25 - Langs kysten har her ligget teglværker, som udnyttede skrænternes ler. Det sidste (og ældste), med det berømte navn Gyldendal, blev først nedlagt, da fritidshusene var begyndt at skyde op. Dér havde ellers en hel del af de stedlige beboere deres udkomme.

30 Neden for skrænten, ud for en af slugterne, har Jørgen sit skib liggende, - om vinteren, når her er til-iset, med bunden i vejret. Skibet er en jolle af træ, et meget anvendeligt fartøj, - ikke mindst, når man hægter en påhængsmotor på det.

35 -

(4) Vendal hører til Lime sogn, der har herregården Kaas som hovedgård. Kaas ligger SV for Spøttrup i nabosognet Rødding. Begge gårde ligger i <sup>Spøttrup</sup> ~~Vestsalling~~ kommune.

Lime by er endepunkt for amtsvejen fra Skive (godt 20 km) og vort lokale indkøbscenter. Her er Brugsen ved korsvejen midt i byen, som også har postkasse, ~~kirke~~ kirke, førhen også mølle, div. skoler, forsamlingshus og sådant.

Lime kirke er stor, en magtfuld bygning af kamp og <sup>kvadre</sup> ~~kvadre~~ murene afsluttes i taghøjde med en ejendommelig frise: et antal granitbjælker, der rager et stykke ud, er på nokken udformet som portrætter.

Sagkundskaben påviser engelsk-normannisk-irsk indflydelse, hvad der ikke kan undre så langt vestpå.

Kaas, en enkel, men også meget statelig bygning, er vel en 500 år yngre - og af rød tegl, sikkert af lokal tilvirkning.

Øst, vest og syd for Lime kirke strækker sig et sparsomt bebygget hede- og agerland, - med lærkereder og frostsne, alt efter årstiden. Gravhøje ligger tæt, skønt mange flere er sløjfede i tidligere tider.

'Stuer Hyw' - Store Høj - er igen. Husker jeg ret, går historien sådan: en flok bymænd fra Lime var ved at grave højen ud; det var en forudsætning for at få skatten fri, at ingen mælede et ord under arbejdet.

Pludselig kommer så én råbende: 'Byen brænder!'. Mændene slap naturligvis straks deres hakker og skovle og spader - men een af dem d. suden en ed.

Ved den lyd styrtede alt det udgravede sammen. Ingen har nogensinde forøgt igen.

Forøvrigt var alarmen nok <sup>blind:</sup> ~~farlig~~ den råbende havde set den dalende sol blinke i nogle ruder.

/..Vendal, 3.

(4) Een af højene - vi kan se den fra vort vindu - er for resten falsk. Den ser ægte og rigtig nok ud, men den stammer fra udgravning til syld og kalder til et af fritidshusene.

Gennem en årrække havde Aarhus Stiftstidende et hus for sine medarbejdere yderst på en af skrænterne i Vendal. Jeg vilde godt ryste hænder med den gut, der fandt stedet.

For en halv snes år siden blev området stykket ud i et halvt hundrede grunde, som efterhånden er blevet bebyggede. Held den, der slog til i tide. Jørgen gjorde.

Efterhånden har Jørgen tilbragt så mange ferier og week-ender der, at han har status som 'lokal'. Han kender vist alle naboer. Mageløst folkefærd. Vesttjyder med W.

~~Det er dette~~  
Det er dette Vendal, jeg kender til. Jeg har besøgt det fire gange på et par år, - forår, efterår, vinter og skærsommer. Vendal er dejlig på enhver årstid.

Fra første færd lagde Jørgen et skema for vore udrykninger til Vendal; de var stedse kombineret med mine besøg i Århus til møder eller kurser:

1) på vej fra arbejde henter Jørgen(J) mig(K) på Århus havn eller banegård, resp. kursus; 2) J kører K hjem til eftermiddagskaffe hos fru Asta og hjenneværende børn; 3) J og K starter tværs gennem hovedlandet; 4) undervejs beder vi på en kro, en ny hver gang.

5) Manglende fetalje indkøbes på vejen, fortrinsvis i Lime Brugs; 6) efter indkvartering i huset nr. 15 og et første blik mod storstuens formidable udsigt stiller J an til madlavning og forbereder samme, medens K arrangerer stole, bord, glas, flasker og tobak til brug for

7) vor blå time; den tilbringer vi med drinks/hvidvin/øl og røg i næsten komplet tavshed, kun afbrudt af henslængt snak om udsigten og hinandens produktion siden sidst; måske til en enkelt plade.

/.. Vendal, 4.

17. januar 21  
(4) 8) J gør maden færdig - han er virkelig god til det - og K dækker bord, flutes, drikke, salt og peber og sennep og servietter; 9) skafning.

5  
10) Efter diner'en følger en afslappet debat om de emner, som er oppe i denne tid. Vi er sjældent uenige. Skulde vi blive det, lægger J en plade på. Vi gider ikke skændes. Vi respekterer hinandens synspunkter.

10  
Bag skemaet anes den omsorgsfulde vært og kyndige planlægger. Rammerne er ikke fastere, end at de kan brydes eller ændres. Men deres - uerklærede - eksistens betyder et minimum af spildtid og optimalt udbytte af vor begrænsede tid.

15  
Vore Vendal-programmer aflæses i store træk af om-/nedenstående oversigt (s. 5).

Det ses, at udflugtens 2. dag er reserveret en ekskursion i omegnen.

20  
På 3. eller 4. dagen må vi så tiltræde hjemrejsen, den ene eller anden vej. Vi slutter med middag hos Asta og forhåndenværende husstand.

Efter kaffen og en drink tager K til møde/kursus/København. Oplivet og inspireret af alt det jysk-jyske.

25  
Min gengivelse af programmerne er rekonstrueret efter 1) notater, 2) hukommelsen og - sikrest - 3) bilag; indskærseret ved mange års omgang med det offentlige har jeg gænt dem i et vist omfang.

30  
Afvigelserne fra det skematiske vil fremgå af programmerne for de respektive ture og udflugter.

35  
/.. Vendal, 5

(Helside m. programmer)

0 (4) Medens mine optegnelser er ret fyldige og nogenlunde systematiske for så vidt angår vore to sidste Vendal-ture, har jeg ingen fra de to første. De ture fandt sted, før jeg blev sat til at skrive om Vendal, men for min erindring står de nu ikke mindre klart.

5 Fra Holstebro husker jeg for eksempel tydeligt vejret: det var høj sol, men vi var kun i marts, så luften føltes hurtigt skarp, da vi gav os i snak med en radiokollega, vi løb ind i midt på en gågade.

10 Forud havde vi været oppe oven for <sup>den</sup> pragtfulde Storå og bifloden Tvis å. K vilde gerne gense Tvis kloster eller de rudera, som er igen. Der var læ-og solx og læ.

15 Nu beundrede vi skulpturerne i centrum, først og fremmest 'Maren o æ Wogn' foran rådhuset. 'Grædemuren' med sin vandkunst betog os, så vi spiste frokost lige derved, i Nørreport's 'Jagtstue'. Vor sult og tørst var skærpet af forårsvejret og blev stillet af en køn stor lys pige med et guldhjerte og et stort B om halsen.

20 Den Røde Plads - lutter rødt tegl i gadebelægning og omgivende murværker - er vel nok det sted, hvor man umiddelbart bedst sanser den totale forandring, der er sket med Holstebro.

25 -  
Det kan nemt have været en femten år, siden jeg sidst var i Holstebro. Selv om jeg nok havde læst og hørt om 'Maren' og Odinteatret, stod Holstebro fortsat for mig som en studeprangerby, - driftig og levende, bevares. Det var ikke ret sivet ind hos mig, at Holstebro nu om dage må betegnes som en kulturby.

30 Indtrykket heraf bekræftedes, da vi nåede hen til byens kunstmuseum i tobaksfamilien Færch's tidligere villa ved åen. J var direkte involveret i samlingerne: her står en skulptur, som J og Asta har udkastet til i deres hjem.  
35 K fik af museumsleder, fru ?? et rids af byens kunstpo-



0 (4) i snak med en sergent og to Jens'er, som holdt kaffe-  
pause midt i en mangvæ i de omliggende hegn. Deres styrke  
forventedes at forsvare den nærliggende korsvej (Skive-  
Lime x Holstebro-Nykøbing M) for de Holstebro dragoner.  
De forsikrede, at moralen var høj.

5 Således opløftede handlede vi aviser og tobak i Balling  
hos fru Else Gjedde, fik benzin på og spiste frokost hos  
Karla Drejer på Balling kro. Med alle tanke fulde drog vi  
10 *tidligere*  
til nok et gammelt teglværk, Nymølle, på kysten over for  
Sillerslev øre på Mors-siden og videre til Knud Strand;  
der ventede endnu en Limfjords-severdighed.

15 Et lidt klodset fartøj, ret bredt i forhold til længden,  
lå trukket op på stranden. Det var åbent, havde en mast  
og var altså sejlførende. Dets kluntede facon kan have  
gjort det ekstra sødygtigt; det lignede en jolle i over-  
størrelse og så ud mere som et fragtskib (tegl?) end som  
et fiskerfartøj(?).

20 J vidste at identificere skibet som en sjægte, et specielt  
Limfjords-fartøj, ikke særligt dybtstikkende, men allige-  
vel stabilt i krap sø. Vi skulde se mere til dem.

-  
25 Nu gjaldt det Kaas hoved med Kaas gård, en sø bagved, en  
udstrakt hede - og med 'hovedets' nordlige halvdel op-  
fyldt af den berømte egeskov, en af Danmarks sidste.

30 Denne dag havde været noget skyet. Ikke desto mindre pla-  
gede vor evindelige sult os påny. Forbi 'Stuer Hyw' og  
andre høje kom vi ad nogle bagveje tilbage til Vendal til  
en velgørende drink og snarlig skafning.

Efter middagen snakkede vi literatur til nogle plader.  
35 Til sidst satte vi kurs mod vore respektive køjer efter  
endnu en god dag, den sidste af disse første.

-  
I november samme år skulde jeg ret uventet på kursus, og  
Jørgen inviterede på en ny afstikker til Vendal.

(4) Af ydre ligner denne tur den forrige, men af indhold var den ret forskellig. Da vi kom hjem, spurgte Asta mig, hvordan den havde været i forhold til den første; jeg blev hende svar skyldig: de kunde vanskelig sammenlignes.

Hvor vi nemlig først havde set et Holstebro, der - for mig - var nyt land og påfaldende, så vi nu en stribe mere [traditionelt] provinsielle miljøer.

Traditionelle? Ja og nej. Adskillige af de ting, vi så, findes ikke så renyrkede ret mange andre steder.

Venø var nok clou'et. Man tager over med en færge, der sejler, når der er trafik, og som er to minutter om rejsen over til Venø odde.

Venø er vel halvanden kilometer bred og en mil lang. Man kører gennem øen S-N, i dens længderetning, langs en slags skrantz på op til en god snes meter; østvendt.

Halvvejs ligger Venø by, med kirke, præstegård, havn, kro og en flyveplads med græsbane til en stedlig pilot, der bruger den til og fra sit arbejde.

Først støder man på skolen, en højt beliggende men ellers uanselig bygning, og en tilhørende mindsten for en lærerinde, som terpede lærdom ind i øens unger i en mangfoldighed af år.

Nordpå passerer man et par skovstrækninger med store flokke af nærmest tamme fasaner og andet småvildt, indtil vejen svinger brat til højre lige før man braser ind i stuehuset til Nørskovgård.

Dette hus har vinduerne således anbragt i murene, at det er gennemsigtigt, så at sige. Denne omstændighed skaffede os et guddommeligt syn: et kvindeansigt kom til ruden for at iagttage sine formodede gæster. Da vi så svingede, forsvandt hun, men stod et øjeblik med sin vakre silhouet mod det tilsvarende vindu i nord; hun stod <sup>i øst</sup> som fastfrosset på en fotografisk plade.

(4) det tilsvarende vindu i nord; hun stod i et glimt som fastfrosset på en fotografisk plade.

For at kapere den oplevelse fuldt ud må vi på kro. Dog kigger vi ind i kirken først, Danmarks mindste, 10 x 4 meter, kamp, bjælkeloft, et halvt hundrede siddepladser; den er fra efter reformationen; altertavlen er en gave fra den berømmelige overløge Billmann i Herning.

Præstegården ligger lige bag kirken. Præsten har vel en halvandet hundrede sjæle at sørge for. Han er også lærer, oplyser et menighedsrådsmedlem, som tilfældigt er her.

Kroen ligger i byen ved havnen og ejes af fru Schrøder. Hun viser sig at have været gift med nu afdøde arkitekt S., Carlsberg, med hvem K har samarbejdet flere gange om udenlandske gæster.

Fru Schrøder synes at vide alt, bl.a. at Østerskompagniet klækker de lækre skaldyrs yngel i den fladvandede Klovvig bag Bradser odde ~~i-nord~~ yderst i nord.

Martin A. Hansens 'Løgneren' siges at have Venø som model, landskabeligt, i hvert fald. Var han her længe?

Vejret er nok skyet, men det er tørt, og Venø har så meget vand omkring sig, at her virker lyst og klart.. som så mange steder ved Limfjorden.

Her er rart på Venø kro. Vi er på nippet til at blive her til frokost. Tilbøjeligheden er til stede.

~~Vi-river-es-175~~  
Løsrivelse kan være et hårdt job, et kunststykke, men vi udfører det og finder - via Gudum mølle - til Lemvig. På havnen dér ligger Matrosen, et fortrinligt sted at spise frokost.

Det lokale museum er derimod lukket. - Jamen, hun lader sig banke op, siger en nabo, hvis troværdige udseende får os til at gå i krig med museets klokker.

/.. Vendal, 11.

(4) Minsandten! Déxer museumslederen, en hun. Hun linder på et vindu på K:sal. Skønt det er hendes fridag og for resten midt i hendes middagssøvn lader hun os ind - til Thøger Larsens mindestuer med bogsamling, stjerneglobus, skrivebord med tilsvarende stol og det hele. Bortset fra Jørgen er T.L. vistnok den Limfjords-digter, jeg bedst kan lide.

Hvordan emnet kom op, erindrer jeg ikke, men vi blev pludselig klarx over, at museumsmusen havde en båd i vinterhi i havnen, og.. af alle fartøjer.. en sjægte! Netop hun!

Vi prøver at begå os i Lidenlund, men det lykkes kun delvis. J vil ikke gå ind på Ks forslag om - med bilen - at forcere sporene ved banegården, som man ideligt går det i tegneserien.

Ejheller bryder J sig om den lokale Industricafé, som efter udsagn over for K skal være den, der kommer nærmest til tegneseriens Hotel Royal. Nå.

Hvorimod J gerne vil til Klosterhede, hvor K har været adskillige gange, men han ikke. Klosterhede er et af landets største skovdistrikter, plantet praktisk taget oven i lynghedens al.

Det er en ret fantastisk tur så mange kilometer gennem så velplejet skov. Skovridergården ligger midt inde i skovkomplekset, ved en smule vandløb og an slags opstemning. Nord derfor ligger en lokalitet, som betegnes 'den blinde flyveplads'. Vi kan ikke køre dertil, og navnets oprindelse forbliver gådefuld, rummende mange mulige tolkninger.

I åbent land igen beslutter vi en omvej til Borbjerg vandmølle. Det var den kro, Schrøders, senere Veng, først restaurerede. Vi kunde have været den foruden, men det var sjovt at se den, nu vi kendte historien.

Hvor og hvordan vi fik købt ind den dag, husker jeg ikke. Det var næsten mørkt, da vi nåede Borbjerg.

(4) Det lange stræk mellem det østdanske Århus og det vilde vesten ved Limfjorden taler til mig hver gang. Man får et tværsnit af hovedlandet serveret. Man kommer ikke uden om, at her er nogle linier i landskabet, som man ikke finder hvor som helst i Østdanmark.

Overgangen er ikke jævn. For mig står det, som om man passerer en grænse - landskabeligt, men nok også på anden vis - ved Kongensbro kro. Jylland hinsides Gudenåen er mærkbart anderledes.

En definitiv grænse - igen: landskabeligt, men nok også i andre henseender - passeres ved Fiskbæk. Det kunde tage sig ud som en tilrejsendes vage fornemmelse. J ved imidlertid at berette, at Fiskbæk faktisk er en grænse.

En grænse, nemlig, som ikke blev overskredet af det radikale Skive Folkeblad og den Bergske Venstre-~~vis~~ Viborg Stifts Folkeblad. De to redaktører, henholdsvis Elin Hansen og Wellejus, havde en aftale om, at ingen af dem søgte at kapre abonnenter eller annoncører på den andens territorium, - dvs. på Ø-, henholdsvis V-siden af åen.

Jeg kan levende forestille mig, at aftalen har skullet fornyes ved en frokost en gang i kvartalet..

Strækket er eventyrligt hver gang. Mest nok på vejen op. Det kunde godt være en lettelse at skulle tilbage til hverdagen og de vante omgivelser - det sørgede en stribe oplevelser for -, men vi vilde være skarn, om vi påstod, at hjenturen var lige så spændende og givtig.

Den her gang, - nu var vi i januar - var det ret sikkert vejret, der førte os på kro. Vejret ja, - der lå ikke sne, det var lidt vådt, men det var ikke glat.. men det var tåget; der lå en grim artesuppe om os, jo længere vi trængte frem~~re~~ vestpå.

Desuden var det ~~fred~~<sup>re</sup>dag. Trafikken var tæt, specielt af tunge lastbiltoget. De overhalede os til stadighed frækt ~~i deres jagt efter usselte mænnen, - som hverken J. eller K. er havet over; men i Vendal suspenderer vi den.~~

(4) i deres jagt efter usselt mmon, - som hverken J eller K ~~var~~ <sup>har</sup> høvet over; men i Vendal suspenderer vi den.

Beslutningen om at dreje af til Hjarbæk krævede ikke nogen lang diskussion. Vi er efterhånden eksperter i at finde undskyldninger for at gå på kro. K har en medbragt: som ~~gammel~~ <sup>serier</sup> kro-anmelder må han til stadighed holde sig á jour med værtshus-geografien.

Ydermere må K, i samme egenskab, holde sig fortsat orienteret om de lokale ølsorters kvalitet: Wiibroe, Albani, Fuglsang, Ceres, Thor, Urban og hvad de nu hedder.

Så, vi drejede til Hjarbæk. Og fandt hygge for alle pengene <sup>samt</sup> ~~og~~ en protestbevægelse. De forsamlede oprørere, med kromanden, Eivin, i spidsen, vedtog, at J og K så såpas fornuftige ud, at vi også burde underskrive den fremlagte petition om at lade Hjarbæk fjord være. Til gengæld fik vi den kuglepen, vi skrev under med. Mærket med kroens navn.

På kroen traf vi også Jens Fuurbo, som viste sig at være ejer af den sjægte, vi havde set på stranden neden for kroen. Så dér var den igen.

Mit forslag om at blive og spise ål på Hjarbæk kro faldt ikke i Js smag.

Jeg var sulten, - men J piskede videre. Trafiken var løjet af. Til gengæld regnede det. Det var vådt, da vi parkerede på Skives Østertorv; da vi ikke kunde nå Brugsen i Lime, måtte vi fonnagere her på Nørregade i al vaden.

Jens Vejmand?  
30 Jagerkroon? Adølg.) Vi mødtes efter aftale på Jyllandskroen - Skive Folkeblads redaktionelle medarbejders tidligere samlingssted - og fik en pils til Js ungdomsminder fra stedet. Første gang, jeg besøgte J og Asta efter at de havde fået foden under eget bård, var netop her i Skive. Nøgne år siden. Bare se på Hanne, Karen og Jakob.

(4) Vores spisning den aften var vist noget så nemt, at selv K kunde have lavet den.

Jeg har ikke flere notater, end at 'K sov i stolen 6200-0600 og kom ikke i seng'. Mon dog ikke? Lørdagens notater begynder: 'halvsent op; godt måltid; 1100..'

-  
Fredagens våde vejr gav vrøvl med bilen lørdag. Klokken halv tolv måtte J løbe på sine ben de tre kilometer til Brugsen, - den lukker klokken tolv slet.

K blev i bilen for at fortsætte startforsøgene og, hvis de lykkedes, hente J og hans favnfulde af fast og flydende føde til weekenden.

Inden det blev endeligt konstateret, om starten vilde lykkes - det var tæt på flere gange, som altid - dukkede J alligevel op, - og i bil.

Han havde i Brugsen truffet Karl Gerhard, gammel teglverksarbejder, nu fisker. K havde mødt ham før, vi havde været i hans hus ved Gyldendal-stranden at købe spætter.

Karl Gerhard havde kørt J hjem med samt hans forråd. Nu trak han oven i købet bilen i gang. Hans belønning: en frokost, både rigelig og hyggelig. Såvel de materielle/<sup>gode</sup> som de før antydede åndelige lader vi til enhver tid vederfares fuld retfærdighed i Vendal.

-  
Mine notater om denne lørdag eftermiddag er da også noget ufuldkomne. Så vidt, jeg kan tyde dem, var vi dog en tur på stranden og vende bunden i vejret på Js skib, der var regnet fuldt af vand. Skibe bør have vandet på ydersiden.

Ved stranden var der is mellem stenene i vandkanten, så vi havde endnu en god grund til at holde blå time efter anstrengelserne. Mine notater rapporterer følgende (og ikke mere eller mindre):

/.. Vendal, 15.

(4) "blå time: ang. bogen + to digte; K drak GlDsk;  
ca. 2000: Jørgen vred og gik i seng  
ca. 2030: K i seng - sov til 1030 søndag, 14 tim."

Ja. Sådan kunde det også gå. Året efter kunde jeg ikke mere tåle Gammel Dansk, endikke i ental. Så forbød det sig selv.

Ved min opstandelse søndag fandt jeg en lap fra J: 'Kære Knud. Jeg er gået en tur. Jørgen. PS: Det var da godt, det lykkedes mig at få dig i seng.'. Satanisk ironi.

K huskede overhovedet ikke, at det skulde have været særlig svært. Vi var dødtrætte. GlDsk eller ej.

Morgenmaden synes indtaget fra kl. 1030 i al fordrage-lighed. Kl. 12 startede vi i højt vejr via Kjærgårdsholm, Balling og Bostrup hede.

Her mødes tre herreder - Harre, Hindborg og Salling Nørre og Bostrup hede var tingsted i gammel tid (jeg har tilfældigvis et årstal: 1727 flyttedes tingstedet til Skive). Tinghøj ligger her endnu, og her ligger fortsat den tidligere kro. Den har vist ikke været kro i bilernes tid, men den kan identificeres på sin rejselade.

En helligkilde findes også; men medens den kun er aktuel Valborg- og St.Hans-nætter, springer en kilde dagligt på Glyngøre havn. Den hedder 'Havfruen', og efter et blik på fiskeindustriens betydelige anlæg gør vi som Gamle Ole i Kaptajn Alfredo: går ind.

Vi får courage til at drage til Nykøbing, Sandemoses og Jantelovens hjemsted. Sallingsund-broen er ganske flot, - men hvor er det dog synd for færgefarten; den var så hyggelig, og dens fire færges og een i reserve bidrog den til at sikre beskæftigelsen på egnen.

Østerskompagniet er søndags-lukket; K har besøgt det flere gange i embeds medfær. I stedet kommer vi gennem anlæg-

(4) get med østerspigen i sin muslingeskal (?) og langs stranden med et højmoderne vandrerhjem og borgerskabets villaer, - en enkelt med kampestens kystsikring.

I Toldboden på havnen får vi en toast og en pils til ud-sigten mod de udslukte færgeløjer (som, har jeg læst, var tænkt som udgangspunkt for en jernbane tværs over Mors, fnt. helt til Thisted; den blev skam påbegyndt, i 1922, men snart efter opgivet).

Sallingsund færgetro overspringer vi let og elegant. Den er hyggelig nok, og den ligger jo dejligt der på Plagen-siden. Men vi har begge været der før, og den er lidt til den dyre side.. så, hvad skal vi der? I stedet kører vi af broen på den østre side og ned til værtshuset i vandkanten ved Pinon. Der tager vi kaffen, uden avec'er.

På vejen op i landet igen ser vi Bertel Dahlgaards sommer-hus med trætrappe og balkon, hans talerstol ved folkemøder. Længere sydpå passerer vi den gamle høvdingens hjemsted, Hesthave Gård, ved Rødding å, syd for Krejbjerg.

Hjemvejen igrigt er noteret således: "Forbi Harre Vig og vandlidende arealer. Vium møllegård (lang stråtekt længe i fine proportioner) - Ramsing - Len - Lime - hjem. Flot solskin på hele turen, men kraftig NV-blæst til solnedgang!

Dagen slutter således: "God blå time med Soave + Soave + tysk hvidvin. Klart vejr med forblæste skyer; stjerner; Thy-kysten meget tydelig. Drøftelse om fældning af opvoksende krat, ~~lidt-efter-lidt~~.. ingen literær snak.

2030: Asparges-suppe m. fløde, dertil hvidvin; Labskovs m. Knorr-terning, dertil øl.

Gamle plader: La Vie en Rose etc. Poul<sup>\*)</sup> kom. K erklærede at han ikke kunde tage mere larm. Sluk. Poul kørte. Han havde såmænd ikke larmet. Næppe sagt et ord.

21400: til køjs efter endnu en times tid."

<sup>\*)</sup> Poul, ældre broder til Johannes, sønner af Magnus nabo.

(4) Mandag, den 26. januar 1981:

...0600: K op; blev oppe og nedfældede foranstående plus regnskab - til en hob cigaretter og en 4-5 kopper Nes;

ca.0730: begyndende lysning i øst;

ca.0745: J oppe og indstille radioen; gik i seng igen;

ca.0830: praktisk talt lyst; K på terrassen; koldt, men klart og stille;

0850: Solen over horisonten; vand på til rigtig kaffe.

0915: Budget ang. 1)penge, 2)tid.

Vi overvejede at køre hjem via Fur, vejret var egnet. Imidlertid viste tids-budgettet, at vi risikerede enten en forjaget tur, eller at komme alt for sent til Århus. Sol eller ikke, - januars dagslys slipper op, medens dagen endnu er ung.

J fandt en anden omvej. Straks efter frokost, nemlig ca.1300: lukkede J for vandet(frostrisiko), og vi drog af fra Vendal for denne sinde. Via Skive til

1)Vristed bro, også kaldet 'ørredstedet', fordi J dér engang havde taget to fede ørreder på et øjeblik; ikke 50 meter imellem dem;

2)Hagebro kro, den meget lækre lystfiskerkro, lod vi ligge; vi kender den, og dens priser er noget pebrede;

3)Mønsted kro kendte vi strengt taget også i forvejen, - men den er lige så hyggelig og nok så rimelig; én ø1 p.p.

4)Hammel ligger lidt fra hovedvejen, men den var sidste indkøbsby, vi kunde nå før lukketid; jeg skulde have 1/2 GlDsk - mærk dig, læser! denne gang til Asta - og en gul langstilket til samme. På vej over P-pladsen overhalede jeg en velklædt dame, der gik så yndefuldt på sine pæne ben, at jeg ikke kunde tilbageholde en kompliment.

Til mit held kvitterede damen med et kniks og et stort smil. Var hun blevet sur, havde jeg med sikkerhed indkasseret en ordentlig sk,blle fra J...

/..Vendal, 18.

(4) Vores skærsommertur til Vendal blev a-typisk. Dels 1) fordi vi var flere deltagere, dels 2) fordi udflugterne foregik til vands (K kom ikke med på nogen af dem), og dels 3) endelig, fordi der her var tale om noget, der lignede egentlig dagbogsføring.

Dagbogs'bladene' ses alle at være forfattede mellem lørdag over middag og søndag formiddag. Men, men, man skal dog opleve, før man kan skrive.

De her beskrevne tildragelser fandt sted i Store Bededagsferien 14.-17. maj 1981. De indledtes Store Bededagsaftensdag ved 15-tiden; Torben, Js tvillingbroder, var indskibet, da J hentede mig på banegården. Vi skulde omkring Hasle(?) efter Lotte, en lys, blåøjet 18-årig skønhed, som skulde med op at holde bedeferie hos sine forældre, som også har hus i Vendal. Js Marina var vel stuvet med passagerer og gods.

Store Bededagsaften tilbragte vi på terrassen, - i et guldommeligt vejr. Uden hveder, men med vine.

Halve timer gik med et brev til en pige, K skulde skrive til. Fra tvillingerne fæg det med forslag og <sup>for</sup>formuleringer, som K ikke kunde bruge: en nær slægtsning af pigen var netop død, hvad jeg ikke underrettede om. Det skulde altså ikke blot være længselserklæringer, men tillige et kondolencebrev.

Store Bededags formiddag var her flaghejsning på 'bastionen' foran huset. Den overværedes af vore naboer i kyst-siden, 'Mads (for Karen Margrethe) og Ejnar Nielsen, Lottes forældre. De bistod med at rejse den nymalede stang, sætte flaget og gøre honnør for det.

Lad os begynde, hvor dagbogen begynder:

Vendal, lørdag, den 16. maj 1981/1310;

J og Torben drog af for en halv time siden for at fiske ørreder ved Vristed bro. Før afgang hejst de frejdigt et

(4) gult flag, 'Aarhus Stiftstidende' er kommet'. Avisen er strejkeramt siden den 1. maj!

I går, Bededag, hentede de een søstjerne og 35 rødspætter i Venø Bugt, cirka ud for Nøblens grund. Fangsten blev fordelt mellem Nielsens, Magnus (vor nabo til landsiden) og os selv (til middag i aftes, tilberedt af Jørgen).

De tvende fiskermand tabte skruen i oceanet og måtte ro hjem, en tre timers tur, som gav tørst til øllet og appetit til spætterne.

-  
I dag var vi oppe 0930; K blev trængende og - uden at være ordentlig vågen selv - fandt han, at det var sent nok at stå op; solen stod højt på himlen.

Det lufter noget nu, fortsat fra øst.

K skulde have været med i Brugsen ved 11-tiden (den lukker klokken 12 om lørdagen), men pga min sendrægtige spisning havde jeg endnu ikke haft vand i hovedet; så jeg blev hjemme og ryddede af og forberedte opvasken.

Så måtte jeg låne bilen for at poste brevet til A.

-  
Vendal, lørdag, den 16. maj 1981/1330:

(Har just lavet et opslag til lokummet om tømningstiderne for postkassen på Lime torv).

I aftes kom vi sent nok i seng. For Ks vedkommende 0315, for Jørgens en halv time før. Torben var sivet ved 23-tiden, da vi rykkede ind fra terrassen til storstuen.

"Vi" var på det tidspunkt os selv plus 'Mads' og Ejnar Nielsen, hvor vi havde været til frokost fra 13-tiden til hen på eftermiddagen. Nu dukkede de op med en magnum flaske vin ved tussetide, cirka ved 22-tiden.

Indendørs startede J 'I templets lyse hal'. Den er med Henry Skjær og Stefan Islandi, hvilket han bekendtgør,

/..Vendal, 2ø.

(4) hver gang, han spiller pladen. Hvilket han gør dille-  
agtigt ofte.

Selv for familien Nielsen blev det for meget af en god  
ting. Torben trak sig og viste sig ikke senere.

-  
Ikke kunde Torben jo ane, at da midnatstimen var slået,  
stod familien Nielsens stakkels foreldreløse 2ø-årige  
Jesper uden for hoveddøren.. med sin teenage søster Lotte  
i mørket bag sig.

De to unge mennesker fornyede selskabet, vingst og musi-  
kalsk. Jesper og Lotte fik Js gamle 78'ere til gennem-  
syn, derefter forældrene, så K - og til endelig prgram-  
sætning hos J selv.

Midt i det hele spiste vi natmad, ost og pølse. K var  
uafliadeligt beskæftiget med at skære af begge dele og  
måtte være vaks for at snuppe en bid selv. Han alene kon-  
staterede, hvor katastrofalt det svandt i beholdningerne  
af både drikkelse og fast føde.

Gæsterne gik dog, inden det slap op, - henad halv tre,  
alle i højt humør, fru og frk. Nielsen desuden med hver  
et håndkys fra K. Det indbragte K et møgfald fra J, hans  
sædvanlige pjat om Ks åbenlyse faible for kvindekønnet.

Nå. K kunde ikke tage dravaten alvorligt, men han fandt  
at måtte forsvare sig for ligevegtens skyld. Vi kom da  
fredsommeligt til ro.

-  
Vendal, lørdag, den 16.maj 1981/1400:

Nu vil jeg tage den satans opvask, som jeg forberedte,  
medens tvillingerne var i Bruggen. Glassene har stået i  
blød siden, så vandet må være blevet koldt.

Vendal, lørdag, den 16.maj 1981/1455:

Opvasken(kæmpe-) 2/3 færdig i foreløbig tre gange vand.  
Selv har jeg været under brusen.

/..Vendal, 21.

(4) Fortsætter<sup>med</sup> 8 keramikplatter og 7 smørebrætter af træ, men hverken viskestykker eller karklude kan mere, og køkkenrullen slap op til morgen(ingen ny fra Lime).

Meddelelse til hr. værten, huset i Vendal,  
lørdag, den 16.maj 1981/153ø:

Min herre,

Nattens og morgenenens opvask krævede 5 - skriver fem - hold vand. Da det allerede efter glassene (praktisk talt alle havde været i brug) stod klart, at hverken karklude eller viskestykker kunde påregnes at ville tørre fra hold til hold, er alt vasket i kogt vand. Så burde servicet dog være bakteriefrit.

Iøvrigt kan du mene om mig, hvad dig lyster.

Din hidtil hengivne K.

Agter nu at rede seng, pakke lidt sammen, tage mig en smøg og en øl på terrassen og derpå gå hen til Nielsens efter nyt plaster til min vabel (havearbejdet sidste uge).

De to ørredfiskere gættede på hjemkomst ved 18-tiden. Nøglen skulde originalt nok lægges under måtten.

Vendal, lørdag, den 16.maj 1981/213ø:

Ørredfiskerne havde en god tur, men der var ikke bid idag.

K havde en fin eftermiddag hos fam. Nielsen. Lotte fik en buket vilde blomster, som hun modtog i halvdøren med en indtagende nakkebøjning. I tilgift fik hun forklaret, hvad jeg mener, når jeg taler om en 'blå time'.

K fik en bunke at vide om fauna og flora i og omkring Lilleå og en masse oplysninger af lokalhistorisk art, bl.a. den, at der sidste onsdag i august er hestemarked i Ulfborg.

Vi tre-fire mennesker konsumerede det meste af to magnum flasker hvidvin på et par timer..

/.. Vendal, 22.

(4) Vendal, søndag den 17. maj 1981/1ø2ø:

Aftalen fra i aften om halv fire blev faktisk til ø5øø; Johannes havde været oppe, men klokken fire var det "hjel' mørk' ennå"; han havde så banket på østfløjens rude klokken fem.

Torben og han var derpå strøget af sted - uden at vække K som aftalt. Hvad nytte jeg kunde have gjort, er godt nok tvivlsomt, men det berettiger ikke aftalebrud.

K vågnede ved syv-tiden og bankede på hos J; han leverede noget mummel om fire sild og sikkert kaffe hos Johannes; hvorpå han sov videre. K afgav en stilfærdigt holdt, men ærligt ment erklæring om, at dette var lige ved at være u-kammeratligt og gik så ind og lavede sig en kop Nes.

Torben og Johannes var retur ved 6-tiden med en sæk svingende fuld af sild (vi talte 27ø) og en spand fuld af hornfisk (cirka 3ø).

J kom op i en fart, fik lavet kaffe, rensede en god portion hornfisk og fyldte en spand med sild i salt.

Knud (salgschef, Holstebro Svineslagteri) kom til, fik også kaffe og 1ø sild med sig. Hornfisk vilde han hellere fange selv - og på stang, senere på dagen.

Poul stak hovedet ind, men gik straks igen. Hans spådom om nul fangst på det sted var gjort til skamme.

Det Store Fiskedret var så uventet enormt, at distribution og afsætning lignede et problem. J kørte så Johs. hjem og ringede derfra til Asta, om hun kunde komme i tanker om interesserede aftagere. K foretog Dan (viceværtten på Journalistkollegiet).

J og Johs. kørte vel ved halv ti-tiden. Torben lagde sig. 1115: J er ikke vendt tilbage fra sin afsætningsrunde endnu. Gud ved, hvor langt han har måttet køre, og hvor mange

(4) øl og kaffe, han har måttet stå model til?

Har stillet opvasken i blød i vasken. Jeg kan ikke finde baljen; den er nok brugt til at fragte sild i. Jeg brygger mig nok nogle kopper Nes..

Nu gik lokumsdøren. Det må være Torben.

Skal have påbudt ham tavshed m.h.t. 'de uægteskabelige'.

Megen trafik af søndagsgæster her forbi lige siden i morges. Det tror pokker med det vejr, - rigtig 17.maj'sk.

Kors. Vi fik ikke flaget sat.

KSkrr.

Mine notater om hin bedeferie slutter med en blank side, som blot er blevet dateret: 'Vendal, sø 170581/1130'..

pr. husk: engang søndag var Torben og K i Hærup hvor en søndagskøbmand falbød øl, cigaretter og en enkelt avis..

På ruten hjem drejede vi ned omkring Høbjærg kro mellem Rødkjærsbro (hvor vi bedede på udturen) og Ans. Kroen er afsat på kortet, men den er faktisk nedlagt. Den er nu privat beboelse og vel vedligeholdt, den rene idyl.

Da Lotte var sat af, kørte vi Torben hjem til Lystrup(?) og blev budt på en drink. Jeg havde ikke set fru Torben før. Hun var fortryllende i rollen som opofrende moder (hun havde sin yngste i sengen med kighoste) - og så iøvrigt liflig ud.

Jeg nævnte det for J: - Det er dejlige koner, I brødre har.

Tvært imod den overhaling, jeg havde <sup>tidet</sup> forventet, svarede J <sup>glad</sup> - Tjaha. De er også testede først. Af Lockey's..

KSkrr.

(4) Er historien om 'Stuer Hyw' en vandrehistorie? K mener at genkende solens blink i ruderne fra Fyen.

Venø blev i fortiden(1542) stavet Vennø, og sådan udtales navnet lokalt den dag i dag. Byen hed 1542 Venneby.

I den kølige årstid kiggede J, som noget af det første, til termometeret, der har sin plads i øverste kommode-skuffe. Varmeovnen reguleres efter det.

Oven på kommoden ligger Js kikkert, der bruges flittigt, særligt til at følge skibstrafiken i Venø bugt. Storstue og terrasse virker som en veritabel kommandobro på et overvågningsfartøj. Næppe en coaster til eller fra Struer går Js opmærksomhed forbi. De lokale fiskere skal heller ikke føle sig usete, når de står ud eller ind. Fangsten kan næsten udregnes af, hvor dybt skibet stikker.

Asta er whiskey-fan: Tullamore Dew (J, efter Hammel).

---

K r e d s l ø b

Du skænker mig saften  
der gennemstrømmer mig  
og i tilbagegivelsens  
vægtløse stund  
fortætter sig  
til et sprøjt  
fra Verdenshavet.

F e b r u a r

Under ispanseret  
véd stenen noget  
om mild natteregn

---

".. det supplerende køn" (KS, 1979)

---